

ה"ת 60767/05/21 - ישראל דניאל נגד מדינת ישראל, טל באשר מזרחי, חנה באשר מזרחי

בית המשפט המחוזי בירושלים

ה"ת 60767-05-21 דניאל נ' מדינת ישראל

המבקש	בפני כב' השופט אילן סלע ישראל דניאל ע"י ב"כ עו"ד רועי גולן נגד
המשיבה	מדינת ישראל באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי), ע"י עו"ד אור גבאי טל באשר מזרחי חנה באשר מזרחי ע"י ב"כ עו"ד ארז בר צבי
הנאשמים	

החלטה

לפני בקשה להשבת תפוס.

1. ברקע לבקשה, כתב אישום שהוגש הנאשמים (ת"פ 16235-05-21), במסגרתו הואשמו בעבירות של סחיטה באיומים, כשבין היתר נטען לסחיטה של קרוב לשניים וחצי מיליון שקלים מהמתלונן. בנוסף, הם הואשמו בעבירות של התחזות לאדם אחר, קבלת דבר במרמה, עבירות מס ועבירות על חוק איסור הלבנת הון.
2. במסגרת כתב האישום שהוגש נגד הנאשמים, בני הזוג באשר מזרחי, נתבקש לחלט רכב מסוג BMW, בעל מספר לוחית זיהוי 80-054-54 שנמצא בבעלותם של הנאשמים (להלן: "הרכב"). נטען, כי הכספים ששימשו לרכישת הרכב הושגו בעבירה. בנוסף נטען, כי ניתן לחלט רכוש מתוך רכושם של הנאשמים בשל כך שמדובר ברכוש שהושג, במישרין או בעקיפין, כתוצאה מביצוע העבירה, וזאת לפי סעיף 23 לחוק איסור הלבנת הון.
3. המבקש טען, כי הרכב שייך לו. לדבריו, ביום 7.04.21 הוא כרת הסכם למכירת הרכב לנאשמת בתמורה לתשלום סך של 285,000 ₪ (להלן: "ההסכם"). יצוין, כי על ההסכם חתומה הנאשמת, אך ההסכם עצמו מתייחס לקונה בלשון רבים, והצדדים התייחסו להסכם כאילו נכרת בין המבקש לשני הנאשמים. הנאשמים שילמו מקדמה בסך של 85,000 ₪, ואת היתרה היה עליהם להעביר עד לתאריך 15.04.21. נקבע בהסכם, כי רק לאחר העברת מלוא התמורה תועבר הבעלות ברכב על שם הנאשמים. עוד נקבע בהסכם, כי במידה ויתרת התמורה לא תשולם עד ליום 15.04.21, הנאשמים ישיבו למבקש את הרכב בתוספת קנס בסך של 50,000 ₪ ו-10,000 ₪ נוספים לכל יום איחור בהשבת הרכב. נקבע גם, כי ככל שהתמורה לא תשולם, המבקש יוכל ליטול את רכבו באמצעות מפתח שנותר אצלו

למטרה זו. נטען, כי הנאשמים לא השלימו את התמורה, וביום 21.04.21 הנאשמים נעצרו, והרכב נתפס.

4. לטענת המבקש, הרכב רשום על שמו והוא בבעלותו. הוא ציין, כי קיימת לו יתרת הלוואה לחברת "אגוד ליסינג בע"מ" בשל הלוואה שנטל לרכישת הרכב, והרכב ממשוכן לחברה זו בשל הלוואה. נטען, כי בהתאם להסכם, הרכב שייך למבקש גם כיום, ברכב לא נעברה כל עבירה, ואין בו כל צורך כראייה בהליך כנגד הנאשמים.

5. המשיבה התנגדה למבוקש. לדבריה, מבחן הבעלות הוא מהותי ולא פורמאלי, והוא אינו נבחן רק בראי הרישום. לטענתה, למבקש, לכל היותר זכות אובליגטורית כנגד הנאשמים להשלמת תמורה הרכב לפי ההסכם, וזכות זו אינה שונה מזכותם של נושים אחרים להיפרע מרכושם של הנאשמים. היא הצביעה על כך, כי לו הייתה מתבצעת עבירת תנועה ברכב, ולמבקש כבעליו הרשום של הרכב הייתה נשלחת הודעת קנס, הוא בוודאי היה טוען כי הרכב אינו בבעלותו כי אם בבעלות הנאשמים.

6. בדיון שהתקיים ביום 20.04.21 נחקר המבקש. אכן, נותרו מספר דברים עלומים סביב ההסכם למכירת הרכב. כך, למשל, עלתה תמיהה באשר לעובדה שהמבקש נתן לנאשמים את הרכב מבלי ששולמה מלוא התמורה, ולא חשש לחוב של 200,000 ₪. למעשה, עלה גם כי מספר תעודת הזיהוי הרשום בהסכם כמספר הזיהוי של הנאשמת על פניו אינו נכון. זאת הגם שהמבקש העיד כי עיין בתעודת הזיהוי של הנאשמת בטרם מכירת הרכב. המבקש גם סרב להציג תיעוד מלא ממכשיר הטלפון הנייד שלו מפניותיו לנאשם לקבלת התמורה בחלוף המועד המוסכם לכך, 15.04.21.

7. ואולם, למרות זאת, גם בסופו של הדיון, המשיבה לא טענה לזיוף ההסכם, ולא שללה את קיומה של עסקת המכר. למעשה, טענות המבקש בעניין זה נבחנו על ידי המשטרה, ולטענתו של המבקש, שלא נסתרה, הוא הציג בפני המשטרה, לבקשתם, הסכמים דומים שהוא ערך במסגרת מכירת כלי רכב במגרש כלי הרכב שבבעלותו, במסגרתם הוא מסר כלי רכב בטרם קבלת מלוא התמורה תוך התנייה של העברת הבעלות בקבלת מלוא התמורה. המבקש גם הסביר כי לא חשש מפני אובדן הרכב או פגיעה בו, שכן הרכב היה מבוטח.

8. למעשה אפוא, גם לאחר חקירת המבקש, המשיבה נותרה בעמדתה כי חרף ההסכם, קיימת זכות לחילוט הרכב, ולמבקש אך זכות אובליגטורית כנגד הנאשמים.

9. להשלמת התמונה יצוין, כי בדיון נוסף שהתקיים ביום 21.04.21, הנאשמים אישרו כי לא עלה בידם להשלים את יתרת התמורה בסך של 200,000 ₪, והם אישרו כי בהתאם להסכם, החזקה ברכב צריכה לחזור למבקש. עוד יצוין, כי הנאשמים הסכימו להצעה שהועלתה בדיון, לפיה הרכב יוחזר למבקש והסך של 85,000 ₪ שהם כבר שילמו עבורו יושב ויוחזק בשלב זה כתפוס אצל המשיבה. גם המשיבה הסכימה לכך. לעומת זאת, המבקש עמד על כך כי הוא זכאי להשבת הרכב לידיו בהיותו בעליו, וכי אין כל עילה לתפוס את הסך של 85,000 ₪ שהוא מחזיק בידיו, ושהוא זכאי להחזיק בו לשיטתו, נוכח הפיצוי המוסכם בינו לבין הנאשמים בהסכם.

הדין עם המבקש.

10. צד שלישי הטוען לזכות בנכס תפוס או בנכס שמבוקש לחלט אותו רשאי להעלות טענותיו בפני בית המשפט (ראו: סעיף 36ג' לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973; סעיף 21(ד) לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000; וסעיף 34 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969).

11. משהוכחה זכותו של צד שלישי, גוברת היא על צו החילוט. על כן, מקום בו טוען צד שלישי לזכות ברכוש והוא מצליח להראות כי אין לחלט את הרכוש בתום ההליך אף אם יורשע, ממילא גם אין מקום להורות על תפיסת הרכוש. שכן התפיסה הזמנית נועדה לשרת את אפשרות החילוט בתום ההליך (ראו: ע"פ 1428/08 **המנהל המיוחד של חברת דור עדן חן בע"מ (בפירוק) נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 25.03.09); ע"א 6180/20 **ד"ר משה ויינברג ושות' נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 13.06.21)).

12. הדיון בבקשה יהיה אמנם כבכל בקשה במישור הפלילי, אך לעניין נטל הוכחת "זכויות" בחפץ - לרבות הבעלות עליו, יחולו כללי המשפט האזרחי, שכן מדובר בבקשה שקשורה בעיקרה לזכויות הקניין של בעל החפץ (ראו: בש"פ 5105/20 **שמעון נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 25.05.21); ע"פ 426/87 **שוקרי נ' מדינת ישראל**, פ"ד מב(1) 732 (1988)).

13. למעשה, כאמור, המשיבה אינה כופרת בעסקה המתועדת בהסכם. היא גם אינה טוענת כי מדובר במסמך מזויף. היא גם אינה טוענת להעברת מלוא התמורה. מה גם, שעדותו של המבקש בעניין זה מהימנה עלי. כאמור, המשטרה עצמה נדרשה להסכם ולטענות המבקש ובחנה אותן, ולא העלתה כל טענה כנגד המבקש בעניין אמיתות ההסכם.

14. הטענה היחידה של המשיבה היא כי הבעלות המהותית מצויה בידי הנאשמים וזכותו של המבקש כנגדם אינה מקנה לו זכות ברכב שיש בה למנוע את החילוט, וכפועל יוצא מכך גם לא את התפיסה.

15. את טענותיה ביססה המשיבה, בין היתר, על פסק הדין בע"א 6180/20 **ד"ר משה ויינברג ושות' דא עקא**, שאין הנידון דומה לראיה. באותו עניין היה מדובר בטענה של עורכי דין לקבלת שכר טרחה מתוך כספי נאשמים שנתפסו לצורך חילוטם בתום ההליך במידה ואותם נאשמים יורשעו. שם, אכן מדובר בזכות אובליגטורית של עורכי הדין כנגד אותם נאשמים, דבר שאינו מקנה להם זכויות בכספים עצמם. אדרבה, בית המשפט ציין באותו עניין, כי ככל שאין מדובר בחוב אובליגטורי של צד שלישי, כי אם בצד שלישי המחזיק בזכות קניינית או מעין קניינית ברכוש שנתפס, אזי ככל שיעלה בידו להוכיח את יתר תנאי סעיף 36ג(א) לפקודת הסמים המסוכנים (לאמור שהוא רכש את הזכות ברכוש בתמורה ובתום לב ובלי שיכול היה לדעת כי הוא שימש או הושג בעבירה, זכותו ברכוש תגבר והוא לא יחולט).

16. במקרה שלפני, מדובר בסיטואציה רחוקה עוד יותר מחוב אובליגטורי. במקרה זה גם אין מדובר בזכות מעין קניינית של המבקש ברכב שנרכשה מהנאשמים. במקרה זה מדובר ברכב השייך למבקש. כאמור, ההכרעה בשאלת זכותו של צד שלישי העותר להחזרת תפוס, תידון על פי הדין האזרחי, ובמקרה זה, בהתאם לדין האזרחי, לא רק שהבעלות ברכב שייכת למבקש, שכן היא לא הועברה מעולם לנאשמים, מאחר ובהסכם - שכאמור אינו מוטל בספק -

נקבע במפורש כי הבעלות תועבר רק לאחר תשלום מלוא התמורה, וזו לא שולמה; אלא שגם זכות החזקה ברכב היא של המבקש, גם ללא ביטול ההסכם, שכן הוא זכאי להחזיק ברכב, ואף באמצעות המפתח שבידו, החל מיום 15.04.21 משלא שולמה יתרת התמורה. אכן שאלת הבעלות נבחנת בהיבט המהותי ולא הפורמאלי, אלא שבמקרה זה המבקש הוא גם הבעלים הרשום וגם הבעלים האמיתי.

17. זכות החילוט היא זכות הקיימת רק כלפי הנאשם ביחס לרכושו של הנאשם. היא אינה קיימת כלפי רכוש שאינו שייך לנאשם (למעט מקרים חריגים, שהעניין שלפני אינו נמנה עליהם - ראו סעיף 21(ג) לחוק איסור הלבנת הון). על כן, משעה שלפי הדין האזרחי, זכות הבעלות ברכב היא של המבקש, אין למשיבה כל זכות לחלט את הרכב, וכפועל יוצא מכך גם לא לתפסו באופן זמני.

18. המשיבה הצביעה על כך שבהסכם ההלוואה שנכרת בין המבקש לחברת אגוד לסינג בע"מ, לפיו מושכן הרכב לאותה חברה בגין ההלוואה שניתנה על ידה למבקש, נקבע כי המבקש לא יוכל למכור את הרכב ללא הסכמת החברה בכתב ומראש. ואולם בכך יש אך כדי לתמוך בטענות המבקש, כי הבעלות נותרה בידו, שכן הוא לא יכול היה להעבירה לאחר מבלי לקבל את אישור החברה, וזו לא נתנה הסכמתה ולא הייתה ניתנת מבלי שתסולק ההלוואה.

19. יצוין, כי התקשיתי עד למאוד לקבל את עמדת המשיבה, לפיה למרות המשכון לחברה, ניתן יהיה לחלט את הרכב, שכן עד שלב החילוט יסלק המבקש את חובו לחברה. המשמעות המעשית של טענה זו היא, כי המשיבה אשר טוענת לבעלות הנאשמים על הרכב (שכן, כאמור, אלמלי כן לא ניתן יהיה לחלט אותו וממילא גם לא ניתן לתפוס אותו), מתייחסת באדישות לכך שהמבקש ימשיך לשלם לחברה עבור רכב שאינו שייך לו (לשיטתה), מבלי שהוא קיבל את תמורתו מהנאשמים, ובבוא היום לאחר שהמבקש יסלק את החוב, יחולט הרכב.

20. הטענה כי יש אינטרס ציבורי בכך שהרכב יחולט, אינה רלוונטית, שכן אין מדובר ברכב של הנאשמים. מטעם זה, גם לנפגע העבירה (שלפי הטענה נסחט על ידי הנאשמים), שעתר תחילה בהתנגדות לבקשה (ובהמשך, חזר בו), אין כל זכות ברכב, שאינו שייך כלל לנאשמים. גם טענה לזכות עיכובן אינה רלוונטית במקרה זה, שעה שהרכב לא נרכש על ידי המבקש מידי הנאשמים, אלא הם אלו שניסו לרכשו מידי. בהערת אגב יצוין, כי לנפגע העבירה כמי שטען לזכות ברכב היה מעמד בדיון בבקשת החילוט בבוא היום, ואולם על מנת שיהיה לו מעמד שכזה, צריך שיתקיים דיון בבקשה לחילוט, וזו יכולה להיות מוגשת רק ביחס לרכוש של הנאשמים. טענה לזכות בכספים שהגיעו לידי המבקש, ממילא אינה בגדרי בקשה זו.

21. גם הטענה, כי לו היה מוטל קנס על הרכב בתקופה שבו הוא היה מוחזק בידי הנאשמים, המבקש היה עותר להשית את הקנס על הנאשמים, אין בה מאומה. שכן, ככל שהיה עולה בידי המבקש להוכיח כי מי שנסע ברכב במועד ביצוע העבירה בגינה הוטל הקנס הוא מישהו אחר הוא אכן היה מופטר מתשלום הקנס. אם לא היה עולה בידו להוכיח זאת, הוא היה מחויב כבעל הרכב (למצער, בעבירות מסוימות).

22. ברי אפוא, כי בהתאם להסכם, שכאמור, המשיבה לא חלקה עליו, וגם לא חלקה על כך שלא שולמה מלוא

התמורה בגינו, הבעלות, הפורמאלית והמהותית, ברכב היא של המבקש ואין כל יסוד לחילוט הרכב בבוא היום, וממילא גם לא לתפיסתו כיום.

23. באשר לתמורה שנתקבלה אצל המבקש על חשבון רכישת הרכב, בסך של 85,000 ₪. המשיבה בסיכומיה עתרה לכך, שככל שבית המשפט יורה על השבת הרכב למבקש, הוא יורה על מסירת הסך האמור לידי המשיבה שתחזיק אותו כתפוס חלף הרכב. דא עקא, שלא ניתן להורות על כך. הבעלות וזכות החזקה ברכב, כאמור גם ללא ביטול ההסכם, מסורה למבקש, גם לשיטת הנאשמים, כפי שצינו בדיון ביום 21.06.21. התמורה אינה תפוסה. היא מוחזקת בידי צד שלישי, לאחר שנמסרה לו כדיון, ממילא לא ניתן להורות על תפיסתו. ככל שהנאשמים סבורים כי הם זכאים להשבת סכום זה, חלף הוראות ההסכם בדבר הפיצוי המוסכם, הם כמובן יכולים למצות את זכויותיהם על פי הדין. גם נפגע העבירה יוכל לעשות זאת, ככל שהוא סבור כי יש לו זכות בכספים אלו. ברם, בשלב זה, לא ניתן להורות על תפיסת כספים שמוחזקים אצל צד ג', בשל טענת המשיבה כי הנאשמים זכאים לקבלו עם השבת הרכב למבקש.

24. בשולי הדברים יצוין כי בית המשפט ציון, לא פעם, כי "חילוט רכשו של אדם טומן בחובו פגיעה קשה בזכות הקניין הנתונה לו, והפגיעה מתעצמת ככל שתקופת החילוט מתמשכת... יש לנקוט אותה רק כאמצעי אחרון ובהיעדר אמצעים חלופיים להבטחת אותה תכלית. כך יש לעשות בהשראת חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, וכך יש לעשות על-פי עקרון המידתיות המקובל עלינו" (ע"פ 80/19 אהוד מאיר שאיבות בע"מ נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 11.08.19)). וראו גם: רע"פ 4526/18 אלוביץ נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 5.08.18). אם השימוש באמצעי החילוט דורש זהירות מרובה בשל הפגיעה הקשה בזכות הקניין של נאשם, על אחת כמה וכמה שיש להיזהר בשימוש באמצעי זה כשיש בו לפגוע פגיעה קשה בזכויותיו של צד שלישי שאין לו כל קשר אפילו לא ברמת חשד, לביצוע עבירה. צינתי דברים אלו, שכן כאמור, משעה שהמשיבה לא חלקה על קיומה של עסקה, והמטרה בחנה את ההסכם שהוגש לה, כמו גם מסמכים נוספים שהוצגו לה על ידי המבקש, הרי שבשים לב לטענות המשיבה עצמה בתגובה, לא הייתה כל סיבה שלא להשיב את הרכב לבעליו, הרשומים והמהותיים - המבקש.

הרכב יושב אפוא למבקש עד ליום 1.07.21, וזאת לבקשת המשיבה לעכב את ביצוע ההחלטה על מנת לאפשר לה לבחון את ההחלטה.

בבקשה, נקבע דיון ליום 14.06.21 והמשיבה לא התייצבה לדיון. בפיה לא הייתה תשובה מניחה את הדעת. הדבר אמנם לא נעשה בזדון כי אם בטעות, ואולם אין הצדקה כי המבקש הוא זה אשר ישא בהוצאות טעות זו. משעה שהוא עמד על פסיקת הוצאותיו בעניין זה, המשיבה תשלם למבקש הוצאות בסך של 1,500 ₪.

ניתנה היום, י"ד תמוז תשפ"א, 24 יוני 2021, בהעדר הצדדים.